

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра мовної та психолого-педагогічної підготовки

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 053 «Психологія»
за освітньою програмою «Психологія»
на тему: **«Дослідження індивідуального стилю поведінки підлітків у**
конфлікті»

Виконавець:

студентка центру заочної та
вечірньої форм навчання

Карнаух Максим Станіславович _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

Доктор філ. в гал психології
(науковий ступінь, вчене звання)

Бальбуза Олена Миколаївна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Останні десятиліття розвитку людства призвели до прояву цілого ряду суспільних проблем, які мають бути вирішені вже сьогодні. Агресія, насилля, та конфлікти все частіше відбуваються на очах дітей. Особливою ця проблема постає в підлітковому віці, зважаючи на особливості протікання вікової кризи. Поведінка дітей у підлітковому віці часто привертає увагу науковців своєю складністю та багатоманітням його проявлення. Сильно загострюється суперечність між нормами поведінки та їх порушеннями, між особистим міркуванням в період підліткового віку та інтересами групи. З цим і виникають труднощі у вихованні підлітків.

Конфліктне поводження в підлітковому віці набуває своєї актуальності на теперішній день, оскільки останнім часом дорослі все частіше не в змозі запобігти агресивним витівкам дітей, що відбуваються на їхніх очах. Сьогодні вчителю та батьки потребують у наданні їм багатогранних психологічних знань, для того щоб вони були більш компетентнішими при зустрічі з проявом підліткової агресії.

Багато вчених вказують підлітковий вік у своїх працях, як особливо критичний етап встановлення особистості у підлітковому віці (Л.І. Божович, Л.Є. Орбан, Б.Г. Лихачов та ін). Абсолютно головним і визнаним є факт переходу характеру підліткового віку – від раннього дитинства особистості до її дорослого життя, що протікає досить гостро – переплітається суперечність тенденцій соціального розвитку. Звідси типовість вікових конфліктів з їхнім переломленням у самоусвідомленні підлітка. У цьому періоді завершується дитинство та починається (виростання). А з точки зору біології цей період завершується фізичним дозріванням індивіда.

Об'єкт дослідження - поведінка підлітків у конфлікті.

Предмет дослідження - особистісні чинники поведінки підлітків у конфлікті.

Мета дослідження - виявлення психологічних чинників поведінки підлітків у конфлікті.

Для досягнення мети дослідження, необхідно розв'язати наступні завдання:

1. Розкрити сутнісний зміст поняття «конфлікт», проаналізувати особливості поведінки особистості у конфліктній ситуації.
2. Дослідити психологічні чинники поведінки підлітків у конфлікті.
3. З'ясувати зв'язок психологічних чинників і стилів поведінки підлітків у конфлікті.

Методи дослідження. *Теоретичні:* аналіз класифікація систематизація та порівняння теоретичних та експериментальних даних з проблеми дослідження. *Емпіричні:* опитування тестування спостереження формування експерименту та його констатування.

Емпіричний метод передбачав використання конкретних методик: діагностика схильності особистості до конфліктної поведінки К. Томаса; опитувач «Чи конфліктна Ви особистість?»; особовий опросник Г. Айзенка; тест інтелекту Амтхауера.

Теоретико-методологічну основу дослідження склали: загальні положення теорії про стилі поведінки особистості у конфліктній ситуації (Томаса-Кілмена), базовими для дослідження були психодинамічна теорія (А.Адлер, З.Фрейд, К.Хорні, Е. Еріксон).

Емпіричний метод передбачав використання конкретних методик: методики Томаса-Кілмена «Визначення стилю поведінки в конфліктній ситуації», з метою виявлення особливостей поведінки особистості у конфліктній ситуації; методики «Чи конфліктна Ви особистість?» з метою визначення ступеня залучення у конфлікт та емоційного реагування на конфліктну взаємодію, особовий опросник Г. Айзенка; тест інтелекту Амтхауера, з метою встановлення спрямованості особистості підлітків.

Отримані експериментальні результати були опрацьовані за допомогою кількісною та якісною інтерпретацією та змістовним узагальненням.

Обсяг і структура роботи: Дипломна робота має склад із вступу, двох розділів, висновків до розділів, висновки, список використаних джерел та

додатків. Загальний об'єм роботи – 72 сторінки, робота проілюстрована 3 малюнками, 1 таблицею. Список використаної літератури налічує 50 джерел.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми роботи, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, наукову новизну і методи дослідження.

У першому розділі «Теоретичний аналіз вивчення індивідуального стилю поведінки підлітків у конфлікті» розкрито: поняття конфлікту, сутність та види конфліктної взаємодії. Проаналізовано сучасні теоретико-методологічні та науково-практичні дослідження щодо природу та зміст поведінки підлітків у конфлікті та вплив індивідуально-типологічних особливостей підлітків на вибір індивідуального стилю поведінки у конфлікті..

У другому розділі «Емпіричне дослідження індивідуального стилю поведінки підлітків у конфлікті» описуються методики які використані в емпіричному дослідженні та організація дослідження, розкриває результати власного дослідження, вказує на особливості впливу індивідуально-типологічних особливостей особистості на вибір індивідуального стилю поведінки підлітків в конфлікті.

В ході проведеного нами емпіричного дослідження було використано передбачав використання конкретних методик: методики Томаса-Кілмена «Визначення стилю поведінки в конфліктній ситуації», з метою виявлення особливостей поведінки особистості у конфліктній ситуації; методики «Чи конфліктна Ви особистість?» з метою визначення ступеня залучення у конфлікт та емоційного реагування на конфліктну взаємодію, особовий опросник Г. Айзенка; тест інтелекту Амтхауера, з метою встановлення спрямованості особистості підлітків.

Проаналізувавши отриманні результати дослідження, нами було встановлено:

Підлітки які обирають стиль поведінки у конфлікті «Пристосування» мають 38% опитаних підлітків, їх можемо охарактеризувати: здебільшого не схильні до конфліктної взаємодії, їм не подобається приймати участь, мають екстравертовані риси характеру, замкнуті;

ВИСНОВКИ

Здійснено теоретичний аналіз проблеми конфлікту в сучасних теоретико-методологічних та науково-практичних джерелах. Визначено сутність поняття сутність, структура та види конфлікту. Було розглянуто стилі поведінки у конфлікті та розглянуто вплив індивідуально-типологічних особливостей на вибір індивідуального стилю поведінки підлітків у конфлікті.

Визначено відповідний меті дослідження психодіагностичний інструментарій. методики Томаса-Кілмена «Визначення стилю поведінки в конфліктній ситуації», з метою виявлення особливостей поведінки особистості у конфліктній ситуації; методики В.В. Століна «Особистісний Диференціал» з метою визначення особливостей самовідношення підлітків; проєктивної методики «Кінетичний малюнок сім'ї» з метою встановлення особливостей сімейних взаємовідношень та розробленою нами анкетною-опитувальником з метою встановлення ступеню залучення підлітків у конфлікти та емоційного ставлення до конфліктної взаємодії

З метою вирішення поставлених завдань дослідження нами було проведено емпіричне дослідження учасниками якого були здобувачі освіти старших класів загальноосвітніх шкіл міста Одеси, віком від 15 до 18 років, у кількості 60 осіб.

Реалізувавши емпіричного дослідження, ми отримали інформацію щодо використовуваних підлітками стилів поведінки у конфлікті, виявили психологічні чинники цієї поведінки, встановили зв'язок між ними.

В ході проведеного нами емпіричного дослідження було використано діагностичний інструментарій який складався: з метою встановлення індивідуального стилю поведінки підлітків і конфлікті ми використали методику «Стилів поведінки у конфлікті» Томаса, з метою встановлення схильності підлітків до конфліктної поведінки та емоційну складову такої взаємодії нами було використано опитувальник «Чи конфліктна ви особа?», з метою встановлення екстравертованості та інтровертованості особистості нами було використано методику Г Айзенка.

Проаналізувавши отриманні результати дослідження, нами було встановлено:

Підлітки які обирають стиль поведінки у конфлікті «Пристосування» мають 38% опитаних підлітків, їх можемо охарактеризувати: здебільшого не схильні до конфліктної взаємодії, їм не подобається приймати участь, мають екстравертовані риси характеру, замкнуті;

Підлітки які обирають стиль поведінки у конфлікті «Суперництво» 30% респондентів, мають екстравертовані риси характеру, емоційно не стабільні, легко залучаються до конфліктної взаємодії, та часто отримують від неї задоволення.

Підлітки які обирають стиль поведінки у конфлікті «Компроміс» мають 20% респондентів, тактовні, комунікабельні, домінуючою рисою є екстравертованість та емоційна стійкість;

Підлітки які обирають стиль поведінки у конфлікті «Співпраця» 8% опитаних підлітків, які характеризуються високим рівнем екстраверсії, комунікабельні, тактовні та миролюбиві, як правило не полюбляють конфліктні форми взаємодії але і не тікають від конфліктів;

Підлітки які обирають стиль поведінки у конфлікті «Уникнення» 4% респондентів, їх можемо охарактеризувати, мають інтровертовані риси характеру, не схильні до конфліктної взаємодію, емоційно стабільні, не рішучі, мають низький рівень взаємодії з оточуючими.

Таким чином мета та завдання дослідження є досягнутими.